

۷ خرده روایت از همدلی اجتماعی دانشجویان

دانشجویان شیرازی در اعتراض به وضعیت کارتن خواب‌ها مقابل شورای شهر شب را به صبح رساندند؛ اما این بار اول نبود

یزدان محمدی

روزنامه‌نگار

دانشجویان برخی دانشگاه‌های شیراز سه‌شنبه شب را در خیابان به صبح رساندند؛ این عنوان خبری بود که اوایل صبح روز گذشته در رسانه‌ها منعکس شد.

دانشجویان دانشگاه‌های شیراز این بار در حمایت از افراد کارتن خواب شهر، در خیابان و در مقابل شورای شهر شب را به صبح رساندند. پس از فراگیری و انتشار در اکثر رسانه‌ها سراغ احسان زیارتی، مسئول بسیج دانشجویی دانشگاه شیراز رفتیم و در گفت‌وگویی تلفنی با او از دلایل این اقدام سوال کردیم.

او در این باره به «فرهیختگان» می‌گوید: «هفته گذشته خبر فوت یک بانوی کارتن خواب به نام «گلین» در شیراز، بسیاری را اندوهگین کرد. پس از انتشار این خبر برخی از فعالان دانشجویی نیز اعتراض خود را نسبت به نبود گرمخانه در شیراز و بی‌توجهی به وضعیت معتمدان و کارتن خواب‌ها اعلام کردند، اما چون این اعتراض چندان مورد توجه مسئولان قرار نگرفت، تصمیم گرفتیم اقدام اجرایی‌تری انجام دهیم تا مسئولان متوجه عمق این فاجعه شوند.» زیارتی ادامه می‌دهد: «از عصر سه‌شنبه طبق هماهنگی قبلی که با تعدادی از دانشجویان دانشگاه‌های مختلف انجام دادیم، دانشجویان تجمع اعتراضی مقابل ساختمان شورای شهر شیراز را آغاز کردند که در آن زمان نسبت به عدم سازماندهی

کارتن خوابی دانشجویان از تهران تا شیراز

دانشجویان در گذشته هم کارتن خوابی شبانه را تجربه کرده‌اند، این اقدام حدود ۱۴ سال پیش توسط تعدادی از دانشجویان در اعتراض به مرگ گاه و بیگاه کارتن خواب‌های تهران در سردی زمستان اتفاق افتاد.

سردی هوای سال ۸۳ پرده‌ای بی‌عدالتی‌هایی برداشت که پیش از آن فرمان هشت ماده‌ای رهبر انقلاب صادر شده بود، کشور در هم در آستانه برگزاری انتخابات سال ۸۴ قرار داشت و نتیجه آن بی‌عدالتی، تجمع و کارتن خوابی دانشجویان بود که هم منجر به ساخت گرمخانه برای کارتن خواب‌ها شد و هم ایجاد یک تشکل دانشجویی جدید به نام «جنبش عدالت‌خواه دانشجویی».

اصل ماجرای آن روزها از این قرار بود که ۴۳ نفر از کارتن خواب‌های تهران بر اثر سرمای زمستان سال ۸۳ فوت می‌کنند. همین موضوع افکار عمومی را تحت تأثیر قرار داد، اما دانشجویان عضو این تشکل دست به اقدامی نمادین زده و خود مقابل پنج نهاد رسمی که همه احزاب و گروه‌های کشور را نمایندگی می‌کردند، کارتن خواب می‌شوند تا از این طریق اعتراضی به این وضع کرده باشند. تعداد این دانشجویان بیش از ۳۰۰ دانشجویان دانشگاه‌های تهران بود که در مقابل ساختمان شهرداری، کمیته امداد و سازمان بهزیستی کارتن خوابی کردند. نتیجه این اقدامات این بود که گرمخانه‌های فعلی تهران تأسیس شد یا گسترش یافت و اعضای موسس هسته مرکزی «جنبش عدالت‌خواه دانشجویی» نیز از همین دانشجویان بودند.

گور خواب‌هایی که دانشجویان غذایشان دادند

هشتم دی‌ماه ۹۵ یکی از روستاهای شهریار سوزه اول رسانه‌های داخلی و خارجی شد. نصیرآباد شهریار (استان تهران) را دیگر مردم با قبرستانش می‌شناسند؛ گورستانی که تا قبل از هفتم دی دو سال گذشته، فقط یک گورستان معمولی بود که اهالی، مرده‌های کفن‌پوش را می‌آوردند و از در سبزی که نه قفل داشت و نه دستگیره، رد می‌کردند. مسیر را به راست می‌پیچیدند و مرده را در گور آماده، خاک می‌کردند و هر بار که برای خواندن فاتحه سر قبر از دست‌رفته‌هایشان می‌رفتند، جعبه خرما را از بالای قبرهای حفرشده در قطعه‌ای جدا، به پایین خم می‌کردند و جلوی ساکنان گورستان می‌گرفتند. آنها هم با یک «خدا بیامره» مشت‌ها را پر از خرما می‌کردند، سر در گریبان چرک و خسته، دوباره به پایین می‌خزیدند. ماجرا آنقدر جامعه را تحت تأثیر قرار داد که دانشجویان در آن زمان از هیچ نوع اقدامی برای رسیدگی به وضع این افراد دریغ نکردند، تا جایی که در اقدامی نمادین ماکت مسئولان دولت را برای بازدید با گور خواب‌ها به گورستان نصیرآباد بردند. این مساله البته فقط در تهران نبود؛ سال گذشته نیز خبری منتشر شد که در زابل هم پدیده گور خوابی رونق گرفته و هر روز نیز بر تعداد این افراد بی‌خانمان افزوده می‌شود. با اینکه رسانه‌ها اقدام به انتشار تصاویری از این پدیده قدیمی کردند، در عین ناباوری مسئولان شهر زابل از بیخ قضیه را تکذیب کردند تا اینکه دوباره پای دانشجویان به میان آمد. یکی از دانشجویان زابل در صفحه شخصی اش در اینستاگرام مطلبی منتشر کرد که نشان می‌داد آنها از چند وقت پیش اقدام به پخت و پخش غذای گرم به‌صورت هر چند روز یکبار در بین گور خواب‌ها می‌کنند و اینکه مسئولان از اساس وجود گور خواب در زابل را تکذیب کرده‌اند را به چالش کشید.

مرهم زخم کارگران هپکو و آذراب

دو روز از تجمع کارگران معترض کارخانه‌های آذراب و هپکو گذشته است و روز پیش از آن نیز این کارگران تجمعی را برگزار کرده‌اند، اما در روز دوم اتفاقاتی رخ می‌دهد که چندان خوشایند مردم و جامعه نیست و همین مساله دانشجویان را به بطن ماجرا می‌کشاند. ماجرا از آخرین روز تابستان ۹۶ آغاز شد، اعتراض اصلی این کارگران، عدم دریافت حقوق و مزایایشان از ابتدای سال است؛ کارگران و خانواده‌هایی که با درآمدهای ناچیز روزگار می‌گذرانند، ۶ ماه است حقوق نگرفته‌اند و به این موضوع معترضند.

بنا به گزارش‌های موجود، کارخانه هپکو مدت‌هاست رو به ورشکستگی رفته و طبیعتاً توانایی پرداخت حقوق و مزایای کارگران خود را ندارد و در این زمینه نیازمند ورود وزارت صنعت و تزریق مالی از سوی بانک مرکزی است.

اما کارخانه آذراب که وضعیت مطلوبی هم در بازار بورس و سهام دارد و در حال فعالیت است، بدون هیچ دلیلی نزدیک به ۶ ماه است که حقوق کارگران خود را پرداخت نکرده و این موضوع زمینه اعتراض کارگران را فراهم کرده است.

دانشجویان هم پس از آن با حضور در منازل این کارگران از آنها دلجویی کرده و با اهدای تندیس از آنها قدردانی می‌کنند و از طرفی هم با ارسال تندیس برای استاندار مرکزی، او را به خاطر رفتار با کارگران مورد سوال قرار می‌دهند.

بسیج دانشجویی کاپیتان را به میدان آورد

خوزستان غنی اما همیشه فقیر این بار در گرم‌ترین فصل سال به دلیل مشکلات فرسودگی لوله‌های انتقال آب آشامیدنی به مشکل اساسی نبود آب برای مردم روبه‌رو شد. بلافاصله تشکل‌های دانشجویی در اولین روز پس از این واقعه به پیگیری و جمع‌آوری آب معدنی تارفع مشکل برای مردم خرمشهر و آبادان اقدام کردند، اما این همه ماجرا نبود. مسعود شجاعی، بازیکن تیم ملی فوتبال کشورمان همه‌چیز را از پست اینستاگرامی خودش آغاز کرد؛ او با انتشار پستی در صفحه شخصی اش نسبت به این مشکل از مسئولان گلایه کرد، اما دانشجویان استان خوزستان در پی این اقدام شجاعی برای اودعوتنامه ارسال کردند تا با حضور در بین مردم خوزستان مشکلات آنها را از نزدیک ببینند و برای آن چاره‌اندیشی کند. این بازیکن تیم ملی بلافاصله پس از انتشار این دعوتنامه در رسانه‌ها با مسئول یکی از تشکل‌های دانشجویی دانشگاه شهید چمران اهواز ارتباط برقرار می‌کند و می‌گوید: «خدا خانواده‌ها تون رو حفظ کنه و تن‌تون سلامت که توی این وضعیت به داد این مردم می‌رسید. با کمال میل، من یکی دو روز قبل از سفر تاریخ دقیقش روبه شما اطلاع می‌دهم و سعی می‌کنم فردا هم یک مبلغی روبه حساب‌تون واریز کنم. البته این مبلغ از طرف همه بازیکنان تیم ملی هست و فقط از طرف من نیست. به امید دیدار به‌زودی.» او پس از این ارتباط به خوزستان می‌رود و در کنار دانشجویان به کار جهادی ساخت و تجهیز منابع آب آشامیدنی در شهرهای آبادان و خرمشهر اقدام می‌کند.

زودتر از مسئولان بین کارگران

کارگران هفت‌تپه اهواز مدت‌هاست به‌خاطر خصوصی‌سازی این کارخانه قدیمی حقوق دریافت نکرده‌اند و هر روز خبرهایی از اعتراض برخی از آنها مقابل کارخانه، فرمانداری و حتی خیابان‌های شهر به گوش می‌رسد. دانشجویان همچنان جزء اولین قشرهای رسیدگی‌کننده به این ماجرا هستند و از همان روزهای اول با انعکاس بیانی و گفت‌وگوهای در رسانه‌ها نظرات‌شان را منعکس می‌کنند. حتی پس از چند روز به دلیل عدم جواب‌دهی مسئولان این کارخانه به کارگران، دانشجویان در دانشگاه‌های خود در شهرهای مختلف دست به تجمعاتی می‌زنند، اما در این مرحله متوقف نمی‌شوند. آنها پس از آنکه می‌بینند همچنان هیچ فرجی در احقاق حق کارگران صورت نمی‌گیرد، به اهواز می‌روند. مسئولان بسیج دانشجویی دانشگاه‌های تهران با حضور در بین کارگران معترض شرکت کشت و صنعت نیشکر هفت‌تپه در مقابل فرمانداری شوش و ضمن شنیدن خواسته‌ها و درد دل آنها، مطالبات برحق این کارگران را فریاد زدند. به دنبال این حضور، سیدراضی نوری، نماینده شوش در مجلس نیز در صحنه حاضر می‌شود و از آنان می‌خواهد همچنان این تجمعات را به‌صورت مسالمت‌آمیز برگزار کنند تا به حقوق خود برسند و همچنین از دانشجویان نیز به خاطر این اقدام تشکر می‌کند. یکی از این دانشجویان در بین کارگران می‌گوید: «کارگران به‌نوعی ولی نعمت مملکت هستند و باید مطالبات آنها پیگیری شود. مالکیت فعلی کارخانه ناکارآمد بوده و کارگران و مردم خواستار خلع این افراد توسط دولت هستند. ضمن اینکه بحث حقوق‌های معوقه پرسنل کارخانه نیز باید هرچه زودتر حل شود.»

کنفرانس خبری در خرابه‌های ده‌ونک

در ماه‌های اخیر موضوع گسترش دانشگاه الزهرا جنجالی شد؛ دانشگاه مدعی بود که این زمین‌ها توسط اهالی از قدیم به محل سکونت تبدیل شده است و برای آنها از مراجع بالادستی حکم آورد و از آن طرف نیز اهالی منطقه مدعی بودند این زمین‌ها از سال‌های پیش متعلق به آنها بوده و دانشگاه در این مساله غیرواقع عمل کرده است.

این بار اما دوباره تشکل‌های دانشجویی به میدان آمدند و روی خرابه‌هایی که در این منطقه وجود داشت، کنفرانس خبری تشکیل دادند و با حضور رسانه‌ها و صاحب‌نظران، اقدامات کارشناسی خود را مطرح کردند.

این نشست مطبوعاتی زمانی از سوی دانشجویان و تشکل‌های دانشجویی برگزار شد که روزهای پرهیجان قبل و بعد از ۱۶ آذر و روز دانشجو در حال سپری شدن بود، اساساً دانشجویان معتقد بودند حضور آنها در آن زمان به‌جای برنامه‌های دانشگاه باید در میدان عمل و روی خرابه‌های ده‌ونک باشد. پیش از این نیز یکی از تشکل‌های دانشجویی سندی از تملک منطقه ده‌ونک توسط دانشگاه الزهرا منتشر کرده و نوشته: «نامه‌ای با امضای وزیر اسبق راه‌خطاب به عارف معاون اول وقت. وزیر می‌گوید در واگذاری ملک کارخانه ونک به دانشگاه الزهرا اشتباه کل پلاک ثبتی واگذار شده! این سند نشان می‌دهد هنوز زوایای پنهان زیادی در ماجرای ده‌ونک باقی مانده است و لازم است که اقدامات و تخریب‌ها متوقف شود تا ماجرای ده‌ونک به‌طور شفاف و عادلانه رسیدگی گردد.»

